

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fuldensivm Antiquitatvm Libri III.

Brouwer, Christoph

Antverpiæ, 1612

Capvt IX. Schola Fuldensis & doctrina studia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39712

mortales auidè rapiuntur? quæ gratificandi liberalis voluntas? Cap. 7. 14.
 quâ, tum peregrinos hospitalitate maximâ profecuti sunt; tum
 domi maiores natu, calamitosos ac debiles eâ sibi charitate fo-
 uendos duxere, quam super omnia non cœnobitica magis,
 quàm ipsa lex commendat Christiana. Verùm non hæc insti- Cap. 5.
 tuta mihi narratio de toto genere; præsertim cùm eorum quæ
 in hac familiâ inueterasse constat, à bonis temporibus tam
 multa exciderunt. eâ re ad hanc potiùs disciplinæ formam ag-
 gredimur explicandam, quæ plurimùm ingenij magis ac natu-
 ræ, quàm diuinæ gratiæ viribus comparatur.

CAPVT IX.

Schola Fuldensis, & doctrina studia.

QUOD in illustribus reip. Christianæ gymnasiis, nascente Euseb. eccles.
 histor. lib. 5.
 c. 10. & 11.
 lib. 6. c. 12.
 Hieron. epi-
 stol. 64. ad
 Pamach.
 2. ad Nepo-
 tian.
 Cassiodor.
 præfat. In-
 stit. diuin.
 lect.
 in Oriente fide, Pantenus, Clemens, Origenes, Alexan-
 dria; quodque Antiochię, Apollinarius Laodicensis; Constan-
 tinopoli, Gregorius Nazianzenus Theologus & vir eloquentis-
 simus; quodque alibi diuinæ sapientiæ proceres habuerunt
 operæ, vt florentissimis doctrinarum studiis & propriis qui-
 busdam ingenij luminibus, religionem Christianam apud ru-
 des illustrarent, apud discipulos in honorem adducerent, ac de-
 nique aduersus gentilium & hæreticorum proteruiam defen-
 derent; id acceptum à maioribus posteri munus, cùm aliàs
 semper excoluere, tum apparatione quoque singulari ingenio-
 rum resuscitarunt, postquam S. Benedicti proles in Germaniâ,
 Galliâque, Francorum imperio, lætiore germine multiplicari,
 & ad nouarum gentium populorumque conuersionem efflo-
 rescere cœpit. Etenim vetus id, & laudatum erat in Ecclesiâ, vt
 apud Clericos probatæ vitæ, atque etiam in monasteriis ludi
 patefierent, in quibus ad optimos iuuentutis erudiendæ magi-
 stros pubes Christiana ventitaret, & à teneris, præcepta mo-
 rum, doctrinæ sacræ ac pietatis imbiberet. Præluxerat hic in
 Italiâ Viuariensibus monachis clarissimus senator Magnus
 Aurelius Cassiodorus; cuius & vestigia pressit S. Benedictus:
 qui pueritiæ informandæ, locum in suo monasterio dedit, cùm Monastica-
 rum.
 In Viuarien-
 si.
 Gregor. in
 vit. S. Bened.
 & regul. cap.
 59. & 70.

Brouveri

antiquitate

Fuldenses.

STV

9

In Cassinēsi.
In S. Galli.
c. 11. vitæ
S. Magni.

In Fritla-
riensi.
S. Willibald. vitæ
S. Bonif. c. 8.
antiq. lect.
Tom. 4.
In Fuldensi.

Carolus Magnus & Ludovicus Pius quâ munificentia in litteratos.

Lib. Epist. 1.

Adi Annal. Francor. Papij.
Carolus item Caluus doctrinarum patronus.

Placidum & Maurum, eximiâ indole adolescentulos, ad omnem virtutis pulchritudinem, & ingenij cultum educauit. Secutus est S. Benedicti exemplum S. Gallus, qui Othmarum gentis Alemannicæ puerum eximium Grammaticis artibus imbutum, sui monasterij surgentis scholæ magistrum præfecit. Meditatus idem, ne longius abeam, in hac Germaniæ provinciâ S. Bonifacius, qui discipulorum partim ex Britannia ad Wicbertum, partim ex Norico, vicinaque Orientali Francia, ad Sturmin Abbatem adduxit; eumque adolescentum florem, & ingeniorum præstantiam, in nouam Buchoniæ suæ coloniam infudit: vt cum propter & doctorum auctoritatem, & loci exemplum, ex Italia, Britannia, Gallia, variisque Germaniæ locis, vndique discendi causâ ingeniosi adolescentes huc confluerent, breuè gymnasium hinc diuinarum iuxta atque humanarum litterarum existeret longè celeberrimum; ex quo non perfectæ modò virtutis cœnobitæ, sed gentium nationumque magistri, & quidam Apostoli, ecclesiarumque Præsules, tamquam ex omnium honestarum artium & disciplinarum officinâ, prodirent. Hoc itaque tam diuino bono, & præbito de cælis subsidio delectati Franciæ reges, Carolus Magnus & Pius filius Ludovicus (qui quantique viri?) amplissimis præmiis, variisque liberalitatis instrumento propositis, excitare monachorum studia, & iuuentutem ipsam, ac iuuentutis educatores & magistros cumulare institerunt. Docuit nos id præter alios, Lupus Ferrariensis Fuldæ hinc olim Rhabani discipulus; qui ad Eginarthum admirabili tunc doctrinâ virum scribens: *Vestrâ, inquit, memoriâ per famosissimum Imperatorem Carolum, cui litteræ eousque deferre debent, vt æternitati parent memoriâ, studia cœpta reuocari, aliquantulum quidem extulere caput; satisque constitit, veritate subnixum, præclarum dictum: Honos alit artes; & accenduntur omnes ad studia, gloriâ.* Magnificentius id à nepote perfectum, Hericus apud Altisiodorum Galliæ monachus, ad Carolum Caluum ita perscribit: *Multa sunt tuæ monumenta clementiæ, multa symbola pietatis. Illud vel maximè tibi æternam parat memoriâ, quod famatissimi aui tui Caroli studium erga immortales disciplinas, non modò ex æquo representas, verùm etiam incomparabili feruore transcendis; dum, quod ille sopitis eduxit cineribus, tu fomento multiplici,*

plici, tum beneficiorum, tum auctoritatis, vsquequaque prouehis. Ne enim nostra inertia, quæ sua sponte amplectitur cecitatem, velum sibi excusationis de ignorantia obduceret, neve de præceptorum inopia merito causaretur, id tibi singulare studium effecisti, ut sicubi terrarum magistri florent artium, quarum principalem operam philosophia pollicetur, hos ad publicam eruditionem vndecumque tua Celsitudo conduceret, comitas attraheret, dapfilitas prouocaret.

Sensit honoris huius, an litterariæ messis, Fulda, ac percepit vberimum fructum, Luduici Orientalium Francorum principis regiâ munificentia. Quippe Scholasticorum ordini, penes quem procuratio iuuentutis erudiendæ, eorumque successoribus, colonos omnes & mancipi homines attribuit, qui Imperatorum seu Francorum regum obsequiis & ministeriis olim addicti nexique per sola monasterij sparsim degebant, certâ lege, quâ vetus seruitium, ius ac census, quem fisco regali inferebant, cuncta Scholasticorum vsui cedere, & iure, quo optimo cuiusuis alterius manu missos, vni monasterio seruire iussit. Quod donationis genus Otto magnus Imperator cum filiis, ceterisque Principes, nouo stabilimento posteris ratum sanctumque fecerunt. Scholæ verò iam inde à Sturmionis ætate non obscuræ, clarum in Aegilis Abbatis vitâ exemplum habemus: nam Candidus scholam, ait, fuisse congregationi, vbi lex diuina iugi exercitatione disceretur & doceretur; profectum etiam exsequens versibus:

Talibus auspiciis primæuis miles ab annis
Christi, cœpit abhinc qui sit post exitus, atque
Qui sibi iam fuerit iuuenili in pectore sensus,
Quæque viro succrescenti constantia mentis,
Si mihi vita comes fuerit, si spiritus intus
Corpus alet, lingua & solitum si munus habebit,
Progressusque dabit summa ac veneranda secundos
Maiestas, eadem paucis superare Camænis
Incipiam: Abbatis posthac subductus in æde
Hinc puer imberbis scholæ defertur ad arcem,
Lex æterna Dei semper, quâ munere Christi
Discitur à pueris, seniorumque ore docetur.
Quàm verò huius diligens curæ S. Bonifacius extiterit ipse, do-

Doctores sapientia vndique euocati pramiis.

Luduici regis in Scholasticorum ordinem Fulda liberalitas.

Incola Buchonia Monasterio dati deditis.

Scholæ Fuldenfis perantiqua memoria.

Broueri

antiquitate
fuldenfes.

STV

9

Epist. S. Bonif. 17. & 92.

Schola puerorum in monasteriis.

Reg. ful. interrog. 15. & breuior. 292.

Adi Chron. Citizense

Paul. Langij fol. 768. de veter. monast.

Scholarum instituto. ord. S. Bened. & Laurent. Sur. ad ann. 1552.

Iodoc. Metzler. prefat. ad hortulum

Walafridi Tom. 6. Antiq. lect.

Schola duplex.

* Cap. VIII.

Lib. 5. de Cruce, fig. 5.

Epist. 4. de omnipotent. Dei cap. 16.

cent ipsius epistolæ, quibus alicubi, Wigbertum presbyterum, & Megingaudum diaconum, *magistros infantium esse iubet*: alibi Pipino regi, qui *infantes discerent litteras*, cupiit esse commendatos. Et quia illoti profanique homines dum puerorum ingenuam institutionem, conuenienter S. Basilij regulis, monasteriis receptam agnoscunt, cœnobicia illicò omnia nil nisi scholas ludôsve fuisse somniât, procedat nobis hîc in numerum, quod de S. Galli inclito item monasterio eruditè loci cœnobita notauit; nempe intra illius monasterij ambitum scholam extitisse duplicem pro conditione & varietate auditorum; exteriorem, in quâ magnatum nobiliumque liberi fingebantur; intrariam, quâ, seueritate maiore cùm iuuentus ipsa Deo dicata, tum monachi quâ incolæ, quâ aduenæ, ad cultum sapientiæ efflorescebant. quam certè Scholarum partitionem Eckerhardo S. Galli Decano debemus; qui Tomo v. Canisiano Antiq. Lætion. in B. Notkeri vitâ, *Scholas claustris, vbi monachici habitus pueri instituebantur*, distinxit ab *Exterioribus*, quas Canonicas ipse nuncupat. quò non inuitè traxerim illud Rhabani nostri:

— Plebsque priora

Fundamenta trahit, in fundo domatis omnis.

Neque verò vlla prohibet ratio, cur non in celeberrimo Buchoniæ gymnasio, ordinum hoc classiumque discrimen perinde statuamus. Animaduertit tamen Petrus Damiani, *puerorum scholam*, quos ait, *rigorem sanctitatis sæpè eneruasse, suo tempore in monte Cassino desisse*: & in collatione SS. Abbatum Aquis sub Luduico Pio habitâ, vetitum obseruo, *ut schola in monasterio aperiaturs alia, nisi eorum qui oblatis sunt*; id est, Deo in religione consecrati.

C A P V T X.

Schola Fuldensis celebritas, frequentia, origo, progressus.

VOCAT iam hinc me, ab vltimâ vsque Galliâ factus ad hoc Fuldense Lyceum hominum concursus: in quo elucescit Lupi Ferratiensis monachi admiranda discendi sitis, quam

Lupus Ferratiensis monachi epistol. 1. 29. 40.